

Çay, M. ve Daşbaşı, S. (2020). Kanıta dayalı uygulama ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4), 1514-1546.

Araştırma

Makale Geliş Tarihi: 06.05.2020

Makale Kabul Tarihi: 16.09.2020

KANITA DAYALI UYGULAMA ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI¹

The Adaptation of the Evidence Based Practice Scale into the Turkish Language: Validity and Reliability Study

Murat ÇAY*

Serap DAŞBAŞ**

* Öğretim Görevlisi, Dr, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, muratcay@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4659-4687

** Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, serapdasbas@selcuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0969-6393

ÖZET

Kanıta dayalı uygulama, mesleki uygulamalarda karar verirken mümkün olan en iyi araştırma kanıtlarının deneyim ve müracaatçının beklentileriyle bütünleştirilerek kullanılmasını ifade eden bir yaklaşımdır. Kanıta dayalı uygulamaya dair tutumlar ve kanıtlara erişim için gerekli bilgiye sahip olunması kanıta dayalı uygulamanın ortaya konması açısından büyük öneme sahiptir. Çalışmanın temel amacı kanıta dayalı uygulama bilgi, tutum ve kullanımını ölçen, 4 alt boyutu (gelecekte kullanım, tutum, bilgi, kişisel kullanım) bulunan, Kanıta Dayalı Uygulama Ölçeğini Türkçeye uyarlamaktır. Ölçek Türkçeye uyarlanırken geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla; yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi, ölçütsel geçerliği için eş zamanlı ölçekler ile korelasyon katsayısı, iç tutarlılığın analizi için Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı, madde toplam puan analizi, zamana karşı değişmezliği belirlemek için ön test- son test yapılarak Pearson momentler çarpımı, Intra Class korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için toplamda en az bir yıldır aktif olarak çalışan 533 sosyal hizmet uzmanına ulaşılmıştır. Yapılan analizler neticesinde kaynak ölçekte yer alan 4 maddenin hedef kültür ile uyumlu olmadığı anlaşılarak uyarlanan ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak sosyal hizmet uzmanlarının kanıta dayalı uygulama bilgi, tutum ve gelecekte ve kişisel kullanımını ölçen Kanıta Dayalı Uygulama Ölçeği'nin geçerliği ve

---

¹ Bu çalışma "Sosyal Hizmet Uzmanlarının Kanıta Dayalı Uygulama Bilgi, Tutum ve Kullanımının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli doktora tezinin bir bölümünden oluşmaktadır.

güvenirliliği sağlanarak Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin, kanıta dayalı uygulamanın irdelendiği çeşitli çalışmalarda ve sosyal hizmet uzmanlarının yer aldığı örneklerde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kanıta dayalı uygulama, kanıta dayalı uygulama ölçeği, sosyal hizmet

ABSTRACT

Evidence-based practice is an approach that expresses the best possible evidence of research and the integration of experience and client expectations when making decisions in professional practice. Attitudes towards evidence-based practice and having the necessary information to access evidence is crucial to implementing evidence-based practice. The main purpose of this study is to adapt the Evidence Based Practice Scale, which measures evidence-based practice knowledge, attitude and use, and has 4 sub-dimensions (future use, attitude, knowledge, personal use) to Turkish. In order to ensure validity and reliability while the scale is adapted to Turkish; Confirmatory factor analysis for construct validity, simultaneous scales and correlation coefficient for criterion validity, Cronbach Alpha reliability coefficient for internal consistency analysis, item total score analysis, and pretest-posttest to determine time invariance, Pearson moments multiplication, Intra Class correlation coefficient was used. A total of 533 social workers who have been actively working in the field for at least one year have been reached for validity and reliability studies. As a result of the analyzes, it was understood that 4 items in the source scale are not compatible with the target culture. These items were removed from the adapted scale. As a result, Evidence Based Practice Scale's validity and reliability was provided and it adapted to Turkish. It is recommended to use the scale in various studies examining the evidence-based practice and in the samples that include social workers.

Key words: Evidence based practice, evidence based practice scale, social work

GİRİŞ

Kanıta Dayalı Uygulama (KDU) fikrinin kökenleri tıp alanına dayanmaktadır. Kanıta dayalı tıp, klinik uygulama ve karar verme sürecinde ana paradigma haline gelmiştir. KDU tıptan, diş hekimliği, hemşirelik, fizyoterapi gibi diğer sağlık alanlarına yayılmıştır. Buna ek olarak KDU sosyal hizmet, denetimli serbestlik, insan kaynakları yönetimi gibi alanlarda da savunulmakta ve benimsenmektedir (Biesta, 2007). Bugün KDU kavramı psikoloji, sosyal hizmet ve hemşirelik de dahil olmak üzere birçok disiplin içinde yer almaktadır (Brownson vd., 2017).

KDU, sosyal hizmet uygulamalarının kanıt temelinde yapılandırılmasını ifade etmekte ve mesleki uygulamalarda mümkün olan en iyi kararları, eylemleri ve hizmetleri garanti etmek için mevcut en iyi araştırma sonuçlarından, kanıtlardan yararlanılan süreç olarak tanımlanmaktadır. Verilen mesleki kararların etkinliği açısından uygulamanın kanıt üzerinden yürütülmesi oldukça önemlidir (Erbay, 2017). KDU sosyal hizmet uzmanının, bir değerlendirme yapmak, bir müdahale planı geliştirmek ve müdahale planını değerlendirmek için müracaatçının istek ve değerleri ile mevcut en iyi araştırma sonucunu mesleki deneyimlerinde göz önüne alınacak bir biçimde değerlendirmeyi içeren bir süreçtir (Teater ve Chonody, 2018).

KDU, profesyonel karar almada mevcut en iyi bilimsel kanıtların bilinçli, mantıklı ve açık kullanımını teşvik ederek daha etkili sosyal hizmet müdahalesine teşvik eden yeni bir paradigmadır (Howard vd., 2003).

Son yıllarda sosyal hizmetin pek çok alanında daha fazla araştırmalardan faydalanılmasına rağmen uygulamada karar verme esnasında kanıtlardan nadiren faydalanılmaktadır (Armstrong vd., 2006). Sosyal hizmet uzmanlarının uygulamada KDU'dan nadir bir biçimde yararlandığı, uygulamada ihtiyaç duydukları bilgileri daha çok meslektaş, süpervizör vb. kişilerden elde ettikleri görülmektedir (Polat 2007, Özkan ve Gökçearslan Çifci, 2012). Sosyal hizmet uzmanları, genellikle teşvik edilmelerine rağmen veya KDU'yu kullanmalarına rağmen araştırma kanıtlarını mesleki uygulamalara dahil etmemektedir (Bledsoe vd., 2007; Mullen, Bledsoe ve Bellamy, 2008; National Social of Social Workers, 1999; Rosen, 2003; akt. Rice vd., 2010). Teater ve Chonody (2018)'nin Amerika Birleşik Devletleri merkezli sosyal hizmet uzmanlarının (N = 152) sosyal hizmet eğitiminin KDU'ya katılmaya ne ölçüde hazırladığını, KDU'ya yönelik tutumu, KDU'ya erişimi ve güveni araştırdığı çalışmada, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu KDU'nun kullanılmasının önemli olduğunu ve sosyal hizmet müfredatının ayrılmaz bir parçası olması gerektiğini belirtmişlerdir. Buna rağmen katılımcıların üçte birinden fazlası KDU'nun uygulanmasının zor olduğunu bildirmişlerdir. Bir başka araştırmada ise Amerika Birleşik Devletleri'nde farklı kurumlardaki sosyal hizmet uzmanlarının büyük çoğunluğu (%87), KDU'nun uygulanmasında en büyük engel olarak zamanın eksikliğini gerekçe göstererek, çok azının KDU'ya dâhil olduğunu ancak KDU'nun yararlı bir fikir olarak gördüklerini belirtmektedir (Edmond vd., 2006). İsveç'teki bir üniversite hastanesinde çalışan tıbbi sosyal hizmet uzmanlarına yönelik yapılan başka bir araştırmada ise sosyal hizmet uzmanlarının KDU'ya karşı çok olumlu tutumları olduğunu, ancak bunların çok azının sistematik olarak uygulamaya dâhil edildiğini belirtmektedir (Heiwe vd., 2013). Scurlock-Evans ve Upton (2015) bazı sosyal hizmet uzmanlarının KDU'nun değeri konusunda emin olmadıklarını ya da sosyal hizmet için uygun olmadığını düşünmelerine rağmen, sosyal hizmet uzmanlarının önemli bir kısmının KDU'ya karşı olumlu tutumlar sergilediği sonucuna varmışlardır.

Bilgi, beceri, tutum ve uygulama, KDU'nun temel taşıdır (Estabrooks, 2003, Koehn ve Lehman, 2008). KDU'yla ilgili tutumlar ve bilgi düzeyi KDU'nun gelecekte kullanıp kullanılmayacağıyla ilgili bilgiler verebilmektedir (Gerrish vd.,2008). Alan yazında yapılan araştırmalara bakıldığında pek çok araştırmacı KDU konusunu irdelerken

KDU'yu bilgi, beceri ve tutum boyutlarıyla ele aldığı görülmektedir (Aarons, 2004; Bearman, Wadkins, Bailin, ve Doctoroff, 2015; Beidas ve Kendall, 2010; Booyesen, de Gouveia, Tanga, Mbecke, ve Manomano, 2019; Buchanan, Siegfried, ve Jelsma, 2016; Çelen, 2018; Glegg ve Holsti, 2010; Gudjonsdottir, Arnadottir, Gudmundsson, Juliusdottir, ve Arnadottir, 2017; Leung, Trevena, ve Waters, 2014; Malik, McKenna, ve Plummer, 2015; Mollon vd., 2012; Olatunbosun, Edouard, ve Pierson, 1998; Parrish ve Rubin, 2011). Yapılan araştırmalar insanlara hizmet sunan profesyonellerinin tutum, beceri ve bilgilerinin KDU'nun yerine getirilmesinde önemli rolünün olduğunu belirtmektedir (Barratt, 2003; Booth, Booth, ve Falzon, 2003; Burke ve Early, 2003; LaMendola, Ballantyne ve Daly, 2009).

KDU'nun sosyal hizmette daha nitelikli bir biçimde yer alması için araştırmacıların ve ilgililerin bunu kolaylaştırma sorumluluğu vardır. Kolaylaştırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve çalışmaların genişletilebilmesi, derinleştirilmesi için KDU'larla ilgili duyguların, düşüncelerin, tutumların ve davranışların bilinmesi gerekmektedir. KDU'ya yönelik sosyal hizmet uzmanlarının tutum ve bilgi birikiminin tutarlı bir şekilde ölçülmesini sağlamak için güvenilir ve geçerlilik önlemlerinin alınması gereklidir (Harrington, 2009:13). KDU arzu edilen iyi, güncel, nitelikli uygulamayı desteklemektedir. Müracaatçı açısından en iyi uygulamanın verilmesinin bilimsel kanıtlarla mümkün olduğu aşıkardır. Bu durumda KDU sosyal hizmetin bilim olma özelliğini vurguladığı ve bilimsel bir disiplin, meslek olmasına katkı sağladığı anlaşılmaktadır. KDU'nun kullanılmasının gerekliliği halihazırda sosyal hizmet mesleğinin etik ilke ve değerleri içerisinde de yer almaktadır. Bu durum KDU'nun gözden kaçırılmaması gereken bir öneme haiz olduğuna işaret etmektedir. Yapılan bu çalışma KDU'nun daha iyi anlaşılmasını sağlayarak sosyal hizmet meslek ve disiplinine önemli katkılar vereceği düşünülerek gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda çalışma Kanıta Dayalı Uygulama Ölçeği (KDUÖ)'nin Türkçeye uyarlanması amacı taşımaktadır. Çalışma neticesinde ortaya çıkacak ölçeğin kanıta dayalı uygulama konusunda sosyal hizmet alanında araştırma yapmak isteyen araştırmacılar tarafından kullanılacağı öngörülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel, tarama modelinde, zamanla ilişkisine göre kesitsel bir araştırmadır. Tarama tipi araştırmalarda çok sayıda insanın geçmişi, davranışları, inançları veya tavırları hakkında bilgi toplamak için yazılı bir anket formu veya resmi görüşme

kullanılır. Çok sayıda insana kısa sürede onlarca soru sorulan tarama tipindeki araştırmalarda araştırmacı insanların nasıl tepki verdiklerini görmek için bir durumu ya da koşulu değiştirmez, sadece aynı soruların sorulduğu çok sayıda insandan gelen yanıtları dikkatle kayda almaktadır (Neuman, 2009).

Veri Toplama Araçları

Kanıtı Dayalı Uygulama Ölçeği (KDUÖ): Johnston ve arkadaşlarının (2003) tıp fakültesi öğrencilerinin KDU bilgi ve kullanımını ölçmek amacıyla oluşturduğu 26 ölçek maddesi Mathiesen ve Hohman (2013) tarafından sosyal hizmete adapte edilerek ve yorumlanarak ortaya çıkan 32 maddelik form lisans ve lisansüstü sosyal hizmet bölümü öğrencilerine, sosyal hizmet uzmanlarına ve sosyal hizmet uzmanı alan eğitimcilerine uygulanmıştır. Mathiesen ve Hohman (2013) lisans ve lisansüstü sosyal hizmet öğrencilerine (n = 134) ve alan eğitimcilerine (n=50) uyguladığı bu çalışmada KDUÖ'nün 4 faktörü olarak iyi güvenilirlik göstermiş, toplam güvenilirlik ise 0,86 olarak bulunmuştur. KDUÖ'nün 4 alt boyutu (kanıta dayalı uygulama bilgisi, tutumu, kişisel kullanım ve gelecekte kullanım) bulunmaktadır. Kaynakta yer alan maddeler altılı likert tipindedir.

Bilgi Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği (BOÖÖ): Kurbanoglu ve Akkoyunlu (2006) tarafından geliştirilen 40 maddelik Bilgi Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği Demiralay (2008) tarafından anket geliştirme sürecinde 28 maddeye düşürülmüştür. Ölçeğin, bilgi ihtiyacını tanımlama; arama stratejisini başlatmak; kaynakları bulma ve erişme; bilgiyi değerlendirme ve anlama; bilgiyi yorumlama, sentezleme ve kullanma; bilgi iletişim; ürün ve sürecin değerlendirilmesi olarak yedi alt boyutu bulunmaktadır. Yedili Likert tipinde olan ölçeğin puanlaması ise 'Neredeyse Her Zaman Doğru=7', 'Genellikle Doğru=6', 'Sık Sık Doğru=5', 'Bazen Doğru=4', 'Nadiren Doğru=3', 'Genelde Doğru Değil=2', 'Neredeyse Hiç Doğru Değil=1' şeklinde yapılmaktadır. Ölçekte tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Yürütülen bu araştırmada bu 28 maddelik bilgi okuryazarlığı özyeterlik ölçeği kullanılmış olup kullanım için araştırmacıdan gerekli izin alınmıştır. Demiralay tarafından 28 maddelik olarak düzenlenen ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,92'dir.

Çalışma Grubu

Alan yazında gerekli istatistik testlerin yapılabilmesi için örneklem büyüklüğünün ölçek madde sayısının 10 katı kadar olmasının doğru sonuçlar vereceği belirtilmektedir (Akgül, 1997, Tavşancıl, 2006). Buna dayanarak KDUÖ'nün

yapı/kavram geçerliği için 377, ölçütsel geçerlilik için 125 ve zamana karşı değişmezlik (test tekrar test yöntemi) için 30 kişiye ulaşılmıştır. Toplamda sosyal hizmet alanlarında en az bir yıldır aktif olarak çalışan 533 sosyal hizmet uzmanına ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında toplanan tüm veriler internet tabanlı hazırlanan formlar aracılığıyla Mart- Nisan 2019 aylarında, yaklaşık 50 gün içerisinde toplanmıştır. Veriler toplanırken hazırlanan internet formlarının ilk bölümlerinde bilgilendirilmiş gönüllü onam formuna yer verilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirmesi SPSS 25 ve LISREL 8.80 programları ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde parametrik ya da parametrik olmayan testlere karar verilirken normal dağılım testi yapılmıştır.

KDUÖ ait alt boyutlarının puanlarına ve ölçek toplam puanına ait Skewness ve Kurtosis değerleri göz önünde tutulmuştur. KDUÖ'nin toplam ve alt boyutlarına ait Skewness ve Kurtosis değerleri -1 ile +1 arasındadır. Alan yazında verilerin normal dağılımı için Skewness ve Kurtosis değerlerinin -1 ile +1 (Hair, Black, Babin, ve Anderson, 2013), +1,5 ile -1,5 (Tabachnick vd., 2007) veya +2,0 ile -2,0 (George ve Mallery, 2016) arasında olması gerektiği belirtilmektedir. Tüm bunlara göre verilerin normal dağıldığı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme neticesinde parametrik testler kullanılmıştır.

Dil ve Kültür Uyarlaması:

Dünya Sağlık Örgütü tarafından birçok araştırma neticesinde ölçek uyarlama ve çeviri sürecini şu basamaklara indirgenmiştir (Çapık vd., 2018; WHO 2017): 1. Çeviri, 2. Semantik (anlamsal) açıklamalar, 3. Uzman Paneli, 4. Geri Çeviri, 5. Pilot Uygulama ve Bilişsel İnceleme, 6. Son Sürümün Elde Edilmesi, 7. Dokümantasyon. Yürütülen bu çalışmada ölçeğin dil ve kültür uyarlamasını gerçekleştirmek için bu basamaklar kullanılmıştır.

Çeviri: Çeviri aşamasında birebir çeviri yerine kavramsal eşdeğerliliğin hesaplanmasına, maddelerin daha az kelime ile ifade edilmesi gibi hususlara dikkat edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çevirinin iki çevirmen tarafından bağımsız bir

biçimde yapılması önerilmektedir (Çapık vd., 2018). Ölçeği çevirisini yapacak kişilerin International Test Commission-ITC (2018)'nin de önerdiği gibi her iki dildeki kültürel, psikolojik ve gramer farklılıkları dikkate alabilecek kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Bu nedenle ölçeğin çevirisi sosyal hizmet alanında ABD ve İngiltere'de doktora eğitimi yapan, Türkçe ve İngilizceye hâkim, her iki kültürü bilen ve sosyal hizmet alanına hâkim olduğu düşünülen kişiler tarafından birbirinden bağımsız bir şekilde yapılmıştır. Daha sonra her iki çeviri birbiriyle karşılaştırılmıştır. Çeviri yapan kişiler ile ortak bir çalışma yapılarak çevirinin son hali verilmiştir.

Semantik Açıklamalar Ölçeklerin bir başka dile uyarlanması-adaptasyonu birebir çeviri yapılması anlamına gelmemektedir. Ölçeklerin uyarlanması kaynak ölçekte yer alan ifadelerin aynı anlama gelecek şekilde hedef dile ve kültüre uyarlanması-adaptasyonu anlamına gelmektedir. Bu nedenle kaynak ölçekte yer alan bazı ifadelerin hedef dile adaptasyonu-uyarlanması sırasında değiştirilmesi kaçınılmazdır (Çapık vd., 2018). Çeviri sonrasında uyarlanma yapılması ve gözden geçirilmesi ve gerekli değişikliklerin yapılması gereklidir (Karakoç ve Dönmez, 2014). ITC (2018) ve Scholz (2011)'un önerdiği gibi kaynak dilde yer alan ifadeler hedef dile çevrildikten sonra bazı ifadeler anlamsal yönden irdelenerek ölçekte yer alan maddeler değerlendirilerek cümlelerin anlamları hakkında karara varma yoluna gidilmiştir. Anlamsal eşitliği sağlamak için değişikliğe gidilmesi gereken ifadeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Uzman Paneli: Çevirideki yetersiz ifadeleri, kavramları tanımlamak ve iki dil arasındaki tutarsızlıkları değerlendirmek bu basamağın temel amacını oluşturmaktadır. Bu basamakta uzmanlar;

1. Kaynak ölçekte yer alan ifadelerin çevrilmek istenen dilde aynı anlama gelip gelmediği, cümlelerin birden fazla anlamı olup olmadığı, gramer hataları ve anlamsal eşdeğerliliğini,
2. Kültürel olarak maddelerin anlam değiştirip değiştirmediğini,
3. Çevrilen maddelerin hedef gruba uygun olup olmadıklarını,
4. Çevrilen maddelerin yeni kültürde aynı kavramı sorgulayıp sorgulamadığını inceleyin (Borsa, Damásio, ve Bandeira, 2012; Çapık vd., 2018).

Uzman panelinde yer alan uzmanların ilgili dilleri, kültürleri, ölçeğin içeriğini ve ölçek uyarlama yöntemlerini bilmesi gerektiği belirtilmektedir (Çapık vd., 2018). Bu aşamada uzmanlar yetersiz ve belirsiz maddeleri değiştirebilir veya çıkartabilir. Bu adımdaki amaç, çevirinin yetersiz ifadelerini / kavramlarını ve ileriye dönük çeviri ile

varsa soruların mevcut veya karşılaştırılabilir önceki sürümleri arasındaki tutarsızlıkları tespit etmek ve çözmektir. Uzman paneli bazı kelimeleri veya ifadeleri sorgulayabilir ve alternatifler önerebilir (WHO, 2017).

Yürütülen bu çalışmada uzman paneli aşamasında kaynak ölçekte yer alan maddeler ve bu maddelerin altında hedef dildeki çevirileri yer alacak bir biçimde uzman değerlendirme formu oluşturulmuştur. Formda ayrıca maddelerin düzeltilmesi düşünüüyorsa maddeyle ilgili önerilerin yazılabileceği bir alan bırakılmıştır. Oluşturulan bu form elektronik posta yoluyla, ölçeğin ve çalışmanın amacının yer aldığı bir bilgilendirmeye sosyal hizmet alanında doktor öğretim üyesi 9 uzmana ulaştırılmıştır. Alınan geri bildirimler aracılığıyla ölçek hakkında uzman raporu oluşturulmuştur. Elde edilen rapor ve geri bildirimler tez izleme komitesi üyeleri ile gerçekleştirilen panelde ortak bir değerlendirmeye alınmıştır. Gerçekleştirilen panel neticesinde ölçeğin tartışmalı maddeleri yeniden değerlendirilmiştir.

Uzman panelinde ölçekte yer alan 26. ve 27. maddelerin ölçeğin uyarlanmak istenen kültüre ve/veya topluma uygun olmadığı tartışılmıştır. Bu iki maddenin ölçekten çıkarılıp çıkarılmayacağına kararının geçerlik ve güvenilirlik için veri toplama aşamasından sonra elde edilen istatistiki değerlere göre karar verilmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Geri Çeviri: Uzmanlardan alınan geri bildirimler ve tez izleme komitesi üyeleri ile yapılan panel neticesinde elde edilen ölçek İngilizce ve Türkçeyi iyi derecede bilen iki kişi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Ölçeğin geri çevrilmiş hali ölçek sahibine gönderilmiş, anlamsal farklılıklar tartışılarak çalışmanın devam etmesi için tekrar onayı alınarak ölçeğin uyarlanması için diğer aşamalara devam edilmiştir.

Pilot Uygulama ve Bilişsel İnceleme: Bu aşamada ölçekte yer alan maddelerin anlaşılabilirliğine yönelik bir ön uygulama gerçekleştirilmesi gerektiği, her bir maddenin tüm katılımcılar açısından aynı şekilde anlaşılıp anlaşılmadığına dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Çapık vd., 2018). Ölçeğin pilot uygulaması ve bilişsel incelemesi alanda aktif olarak çalışan 20 sosyal hizmet uzmanı ile gerçekleştirilmiştir. Ölçekte yer alan maddeler birebir görüşülen sosyal hizmet uzmanlarına tek tek okunarak ne anlam ifade ettiği değerlendirilmiş ve tartışılmıştır. Bu aşamada yapılan pilot uygulamada ölçekte herkes için farklı bir anlam ifade eden, anlaşılmayan bir maddenin olmadığı görülmüştür.

Son Sürümün Elde Edilmesi, Dokümantasyon: Dil ve kültür uyarlanmasına ilişkin tüm aşamalar dikkatli bir biçimde gerçekleştirildikten sonra ölçeğin son sürümü elde edilmiştir.

Geçerlik

Bir ölçeğin standart bir ölçme aracı olabilmesi için ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesi olan “güvenirlilik” ve ölçmeyi amaçladığı özelliği doğru ölçebilme derecesinin göstergesi olan “geçerlik” olarak nitelendirilen iki temel niteliğe sahip olması gerekmektedir (Ercan ve Kan, 2004; Karakoç ve Dönmez, 2014). Yapılan bu çalışmada uyarlanmak istenen ölçeğin geçerliğini sağlamak için Tablo 1’de yer alan istatistiksel yöntemler uygulanmıştır.

Tablo 1. Geçerlik İçin Kullanılacak Yöntemler.

Geçerlik Yöntemi	Geçerlik Yöntemi İçin Yapılan İstatistikler
Yapı/Kavram Geçerliği	Doğrulayıcı Faktör Analizi
Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) Geçerliği	Eşzamanlı (Benzer) Ölçekler ile Korelasyon Katsayısı Analizi

Yapı/Kavram Geçerliği: Ölçekte yer alan soruların istenilen özellikleri ne derece doğru ölçtüğü sorunu yapı geçerliğiyle ilgilidir. Ölçeğin yapı geçerliliği ölçeğin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu ve ölçeğin uygulandığı kişilerin aldığı puanların ne anlama geldiğini araştırmak için değerlendirilir (Erkuş, 2003). Bu çalışmada ölçeğin yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile gerçekleştirilmiştir. DFA bir ölçeğin faktör yapısını incelemek için kullanılmaktadır (Çapık, 2014). Temelde, birbiri ile bağlantılı değişkenleri belli bir kümede bir araya getirmeye yarayan faktör analizi yöntemi yapı geçerliği için daha sıklıkla kullanılır (Aksayan vd., 2002). DFA kendi başına bir araştırma yöntemi olarak nitelendirilen yapısal eşitlik modellemesinin (YEM) bir çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır (Şimşek, 2007).

Yapı geçerliliğinde faktör analizinin yürütülebilmesi için örneklem büyüklüğünün belirli bir düzeyde olması gereklidir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını bildirmektedir. KMO test sonucunun 0,50’den büyük olması durumunda faktör analizi yapılabileceği belirtilmektedir (Cerny ve Kaiser, 1977; Kaiser, 1974; Çam ve Baysan Arabacı, 2010). Yapı/Kavram geçerliği sosyal hizmet alanlarında aktif bir şekilde en az bir yıldır çalışan toplam 377 sosyal hizmet uzmanından toplanan veriler ile değerlendirilmiştir.

Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) Geçerliği: Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliğinde ölçekten elde edilen puanlarla belirlenen kriter arasında ölçeğin

etkinliğini belirlemek amacıyla gelecekteki veya o andaki ilişki incelenir (Ercan ve Kan, 2004). Geçerliliğin kanıtlanması için yeni ölçme aracıyla benzer yapıları ölçen başka bir ölçme aracı ya da ölçüm sonucu ile ilişkisinin incelenmesi gereklidir. Araştırmacı geliştirdiği ya da uyarladığı ölçme aracının ilişkili olduğu diğer ölçümlere (kriter) ait verileri bu süreçte toplar. Toplanan verilerin istatistiksel analizler (korelasyon katsayısı, regresyon denklemi) geçerliğin kanıtı olarak kullanılmaktadır (Güngör, 2016).

Bu çalışmada ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliğinin sağlanması amacıyla yönelik uyarlanmak istenen ölçekle birlikte 28 maddelik Bilgi Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği (BOÖÖ) uygulanmıştır. Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliği sosyal hizmet alanlarında aktif bir şekilde en az bir yıldır çalışan toplam 125 sosyal hizmet uzmanından toplanan veriler ile değerlendirilmiştir. Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliğini sağlamak amacıyla BOÖÖ ve KDUÖ ile Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin hatalardan arınık bir biçimde ölçüm yapabildiği, verileri doğru bir biçimde topladığı ve yenilenebilir bir ölçek olup olmadığını anlamak için ölçeğin güvenilirliği değerlendirilir (Aksayan ve Gözüm, 2002; Erkuş, 2003; Gözüm ve Aksayan, 2003). Yürütülen bu çalışmada ölçeğin güvenilirliğine ilişkin güvenilirlik yöntemleri ve bu yöntemleri için yapılan istatistikler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Güvenirlilik İçin Kullanılacak Yöntemler.

Güvenirlilik Yöntemi	Güvenirlilik Yöntemi İçin Yapılan İstatistikler
İç Tutarlılık	Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı
	Madde Toplam Puan Analizi
	Guttman Güvenirlilik Katsayıları
	Spearman–Brown Güvenirlilik Katsayıları
Formun Tekrarı Yöntemi	Pearson Momentler Çarpımı, Sınıf İçi Korelasyon Katsayısı

İç Tutarlılık: Bu çalışmada Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliğinin sağlanması amacıyla Cronbach Alfa değerleri göz önünde tutularak güvenilirlik katsayısı ve madde toplam puan analizi değerlendirilmiştir. Sosyal bilimlerde ve psikolojik kavramsal yapıları ortaya çıkarmayı amaçlayan ölçeklerde, yetenek ve beceri ölçen testlerde Cronbach Alpha değerinin alt düzeyinin 0,70 olması beklenmektedir (Cronbach, 1951; Çam ve Baysan Arabacı, 2010).

Formun Tekrarı Yöntemi: Formun tekrarı yöntemi aynı denek grubuna aynı koşullarda, önemli derecede hatırlamaları önleyecek kadar uzun, fakat ölçülecek özellikte önemli değişmeler olmasına izin vermeyecek kadar kısa bir zaman aralığında, bir ölçme aracının, iki kez uygulanmasıdır (Ercan ve Kan, 2004; Özçelik, 1981). Bu çalışmada formun tekrarı yöntemi için KDUÖ sosyal hizmet alanlarında en az bir yıldır aktif olarak çalışan 30 sosyal hizmet uzmanının katılımı sağlanmıştır. İlk uygulamadan sonra yaklaşık on beş gün sonra aynı sosyal hizmet uzmanlarına ölçek tekrar uygulanarak elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etiği

Araştırma öncesinde Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (9/10/2018 tarihli, 1518 sayı numaralı) onay alınmıştır. Araştırmaya katılacak tüm sosyal hizmet uzmanlarına araştırmanın amacı açıklanarak araştırmanın süreci hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcıların istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları belirtilmiş ve elde edilen verilerin gizliliğinin korunacağı vurgulanmıştır. Bu amaçlarla bilgilendirilmiş gönüllü onam formu çevrimiçi internet tabanının ilk sayfasına konulmuştur. Katılımcılar araştırmacılara devam butonuna basmaları durumunda Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu'nu okudukları ve kabul ettikleri ifade edilmiştir. Araştırmacıların isterlerse araştırma sorularına cevap verirken cevaplamayı bırakıp çıkabileceği de araştırmanın başında katılımcılara belirtilmiştir.

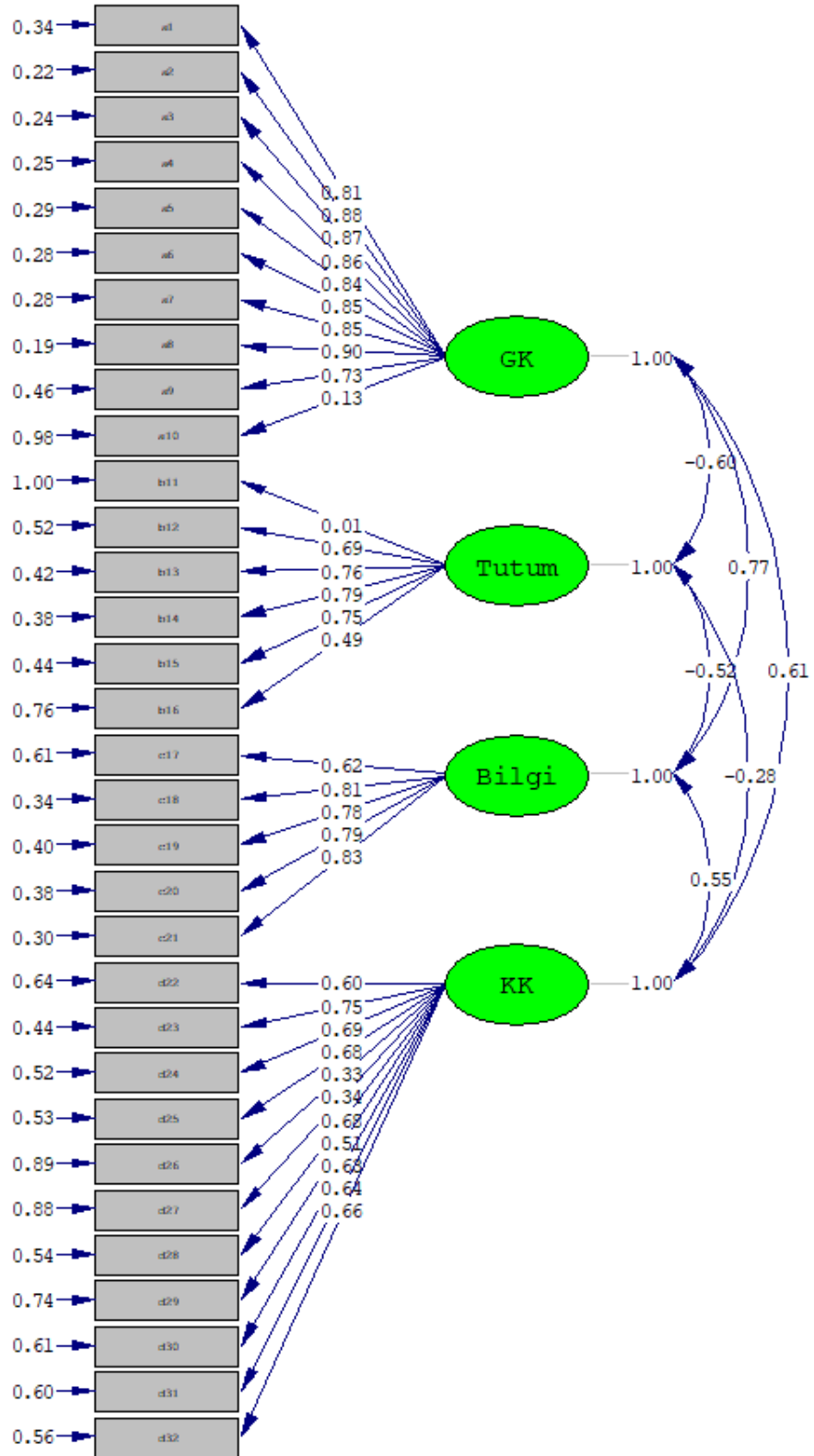
BULGULAR

Geçerliğe İlişkin Bulgular

Yapı/Kavram Geçerliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmeden önce örneklem yeterliliğini değerlendirebilmek için yapılan Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Barlett's Testi'ne göre KMO değerinin 0,928; Barlett değerinin 8680,548 bulgusuna ulaşılmıştır. Bartlett testinin anlamlı çıkması ve KMO değeri 0,60'dan yüksek olması elde edilen tüm verilerin faktör analizi için uygunluğunu ifade etmektedir (Cerny ve Kaiser, 1977; Kaiser, 1974; Büyüköztürk, 2002).

Şekil 1. KDUÖ'nün Birinci Düzey DFA Sonuçlarına İlişkin Standardize Edilmiş Değerlere Ait Bulgular (Model 1).

Chi-Square=2365.93, df=458, P-value=0.00000, RMSEA=0.105

Tablo 3. KDUÖ'nün Birinci Düzey DFA Sonuçlarına Ait Elde Edilen Bulgular (Model 1).

Uyum İçin Ölçütler	Değerler	Referans Alınan Değerler	
		Kabul Edilebilir Değerler	İyi Uyum Değerleri
χ^2 (Ki-Kare)	2365,93	*	*
Sd (Serbestlik Derecesi)	458	*	*
χ^2 /Sd	5,17	<5	<2
CFI	0,92	>0,90	>0,95
RMSEA	0,105	<0,10	<0,08
RMR	0,14	<1,0	<0,5
IFI	0,92	>0,90	>0,95
PNFI	0,84		>0,50
PGFI	0,62		>0,50

KDUÖ'ye ilişkin kurulan Model 1'e ait DFA sonuçları incelendiğinde RMSEA, RMR değerlerinin kabul edilebilir değerlere uzak olduğu, PNFI ve PGFI ölçütlerinin iyi olduğu χ^2 /Sd uyum indeksinin kabul edilebilir değerlere uzak olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca 10. ve 11. maddelerin Model 1 ile uyumlu olmadığı değerlendirilmiştir. Kurulan modelde 26. ve 27. maddelerin standardize edilmiş değerlerin diğer maddelere göre oldukça düşük olduğu da görülmektedir.

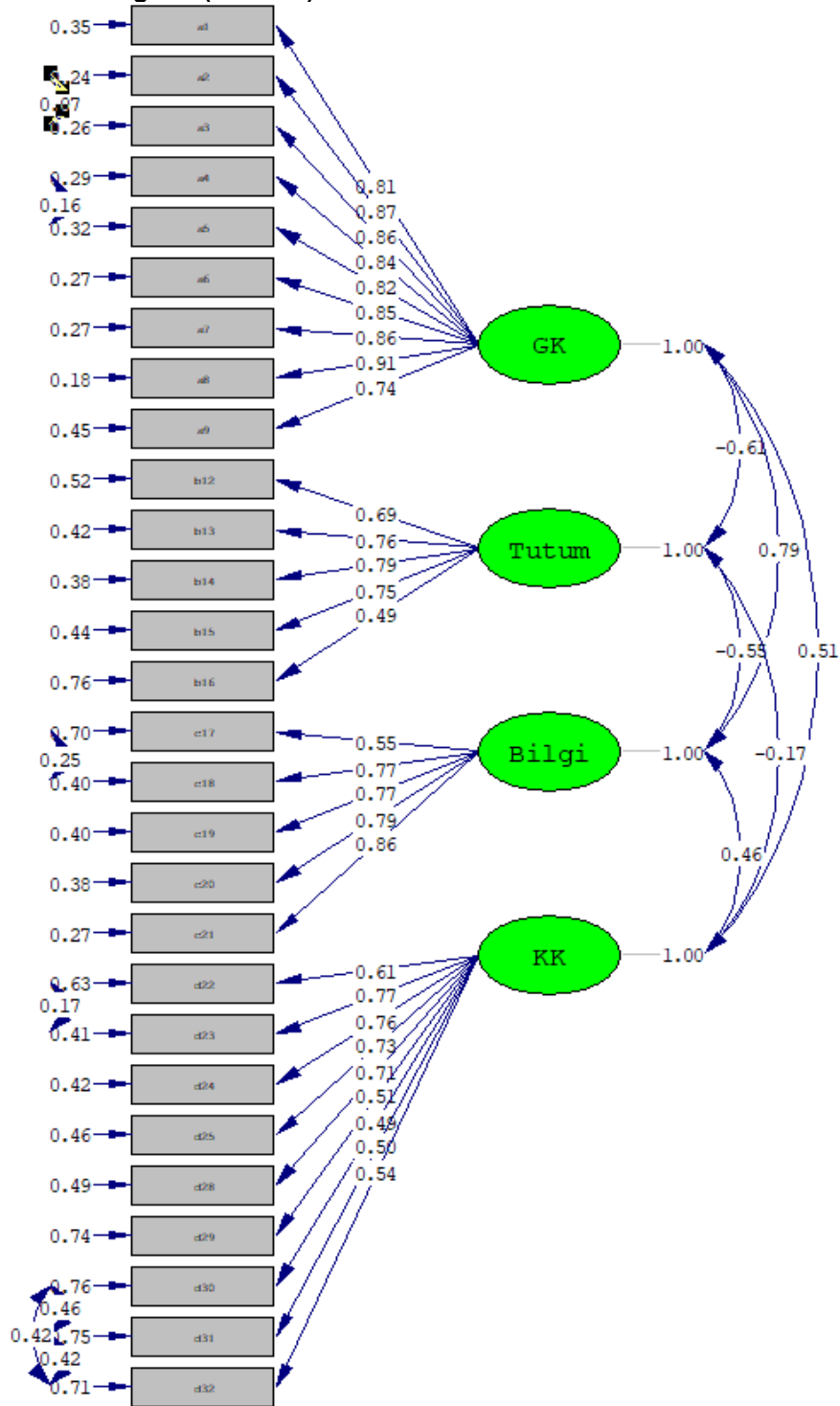
Kurulan Model 1 reddedilmiş ve yeni kurulacak modelden 10. ve 11. maddeler çıkarılmıştır. Daha önce uzman görüşünde tartışılan 26. ve 27. maddelerin de çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken güvenilirliğe ilişkin elde edilen bulgular da göz önünde tutulmuştur. Güvenirlikte elde edilen bulgulara göre 26. ve 27. maddelerin ölçekten çıkarılması durumunda ölçeğin Cronbach Alpha değeri artacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. KDUÖ'de 10., 11., 26. ve 27. Maddeler Çıkarıldıktan Sonra Yapılan Modifikasyonlar Sonucunda Elde Edilen Bulgular.

Kovaryans Oluşturulan Maddeler		Ki-karedeki Tahmini Azalış	Yeni RMSEA	Ki-Kare	df
5	4	105	0,102	1696	343
31	30	98	0,086	1303	342
18	17	76	0,082	1210	341
23	22	45	0,082	1203	340
32	31	32	0,078	1122	339
32	30	118	0,067	906	338
3	2	25	0,065	878	337

Model 2 KDUÖ'de 10., 11., 26. ve 27. maddeler çıkarıldıktan sonra LISREL programı tarafından önerilen ve Tablo 4'te yer alan modifikasyonlar yapılmıştır. Yapılan modifikasyonlar neticesinde oluşturulan Model 2'ye ait DFA sonuçlarına ait bilgiler Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2. KDUÖ'nün Birinci Düzey DFA Sonuçlarına İlişkin Standardize Edilmiş Değerlere Ait Bulgular (Model 2).

Chi-Square=878.51, df=337, P-value=0.00000, RMSEA=0.065

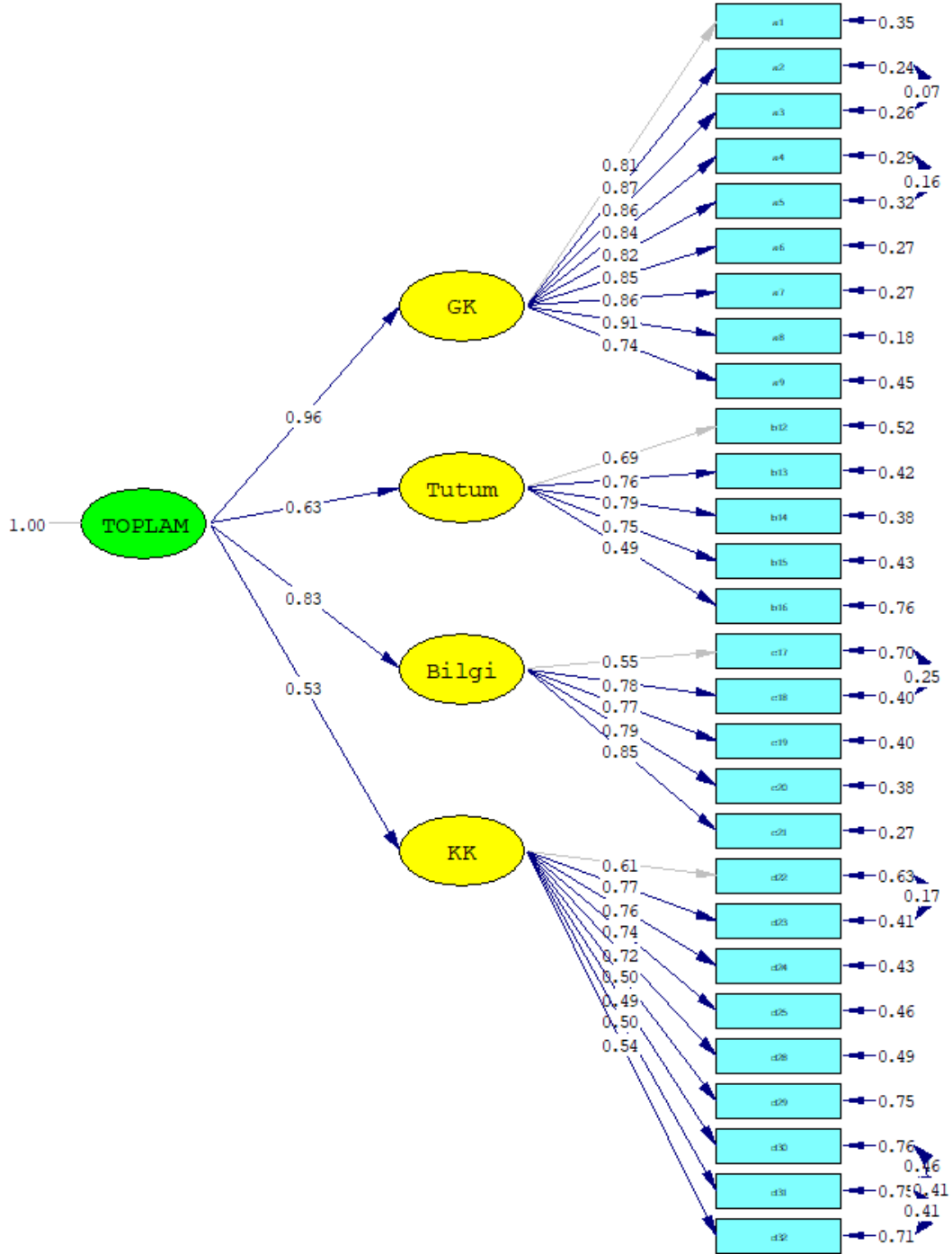
Tablo 5. KDUÖ'nün Kaynak Ölçekte Bulunan 10.,11.,26.,27. Maddeler Çıkarıldığında ve İlgili Modifikasyonlar Yapıldığında Birinci Düzey DFA Sonuçlarına Dair Bulgular (Model2).

Uyum İçin Ölçütler	Değerler	Referans Alınan Değerler	
		Kabul Edilebilir Değerler	İyi Uyum Değerleri
χ^2 (Ki-Kare)	878,51	*	*
Sd (Serbestlik Derecesi)	337	*	*
χ^2 /Sd	2,61	<5	<2
CFI	0,98	>0,90	>0,95
RMSEA	0,065	<0,10	<0,08
RMR	0,11	<1,0	<0,5
IFI	0,98	>0,90	>0,95
PNFI	0,86		>0,50
PGFI	0,71		>0,50

KDUÖ'ye ilişkin kurulan Model 2'ye ait DFA sonuçlarını incelendiğinde RMSEA, RMR, PNFI ve PGFI değerlerinin iyi uyum değerlerine uyduğu, χ^2 /Sd değerinin iyi uyum değerine oldukça yakın ve kabul edilebilir değerler içinde olduğu görülmektedir. Model bu haliyle kabul edilmiştir.

Ölçeğin toplam puanının olduğu durumlarda ikinci düzey DFA'nın yapılmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir (Tukey, 1949; Karagöz, 2019; Kıriloğlu ve Karakuş, 2019; Seçer, 2015; Tekin ve Kıriloğlu, 2019b). Bu nedenle kurulan Model 3'e ilişkin bilgiler Şekil 3'te yer almaktadır.

Şekil 3. KDUÖ'nün İkinci Düzey DFA Sonuçlarına İlişkin Standardize Edilmiş Değerlere Ait Bilgiler.

Tablo 6. KDUÖ İkinci Düzey DFA Sonuçlarına Ait Uyum Değerlerine Ait Bilgiler.

Uyum Ölçütleri	Değer	Referans Değerler	
		Kabul Edilebilir Değerler	İyi Uyum Değerleri
χ^2 (Ki-Kare)	898,44	*	*
Sd (Serbestlik Derecesi)	339	*	*
χ^2 /Sd	2.65	<5	<2
CFI	0,98	>0,90	>0,95
RMSEA	0,066	<0,10	<0,08
RMR	0,15	<1,0	<0,5
IFI	0,98	>0,90	>0,95
PNFI	0,86		>0,50
PGFI	0,71		>0,50

KDUÖ'ne ilişkin yapılan ikinci düzey DFA sonuçlarına ait uyum değerlerini gösteren Tablo 6 incelendiğinde χ^2 Sd değerinin kabul edilebilir değer aralığında olduğu, CFI, RMSEA, RMR, IFI değerlerinin iyi uyum değerleri aralığında olduğu görülmektedir. PNFI ve PGFI değerlerinin kabul edilen değerler arasında olduğu görülmektedir.

Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) Geçerliğine İlişkin Bulgular

Bu çalışmada Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) geçerliğini sağlamak amacıyla KDUÖ ile Bilgi Okuryazarlığı Özyeterlik Ölçeği (BOÖÖ) aracılığıyla sosyal hizmet alanlarında aktif bir şekilde en az bir yıldır çalışan toplam 125 sosyal hizmet uzmanından toplanan verilere ilişkin elde edilen bulgular şu şekildedir:

KDUÖ ile BOÖÖ ölçeklerinin toplam puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte BOÖÖ toplam puanı ile KDUÖ kişisel kullanım alt boyutu arasında zayıf ($r=0,345$) pozitif yönlü bir ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ arama stratejilerini geliştirme alt boyutu ile KDUÖ toplam puanı arasından çok zayıf ($r=0,238$) pozitif yönlü bir ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ arama stratejilerini geliştirme alt boyutu ile KDUÖ gelecekte kullanım alt boyutu arasında çok zayıf ($r=0,185$) pozitif yönlü bir ilişki ($p<0,05$); BOÖÖ arama stratejilerini geliştirme alt boyutu ile KDUÖ kişisel kullanım alt boyutu puanı zayıf ($r=0,384$) pozitif yönlü bir ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ kaynaklara erişim alt boyutu ile KDUÖ toplam puanı arasında pozitif yönlü yüksek ($r=0,891$) bir ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ kaynaklara erişim alt boyutu ile KDUÖ gelecekte kullanım alt boyutu arasında çok yüksek ($r=0,927$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$), BOÖÖ kaynaklara erişim alt boyutu ile KDUÖ tutum alt boyutu arasında yüksek ($r=0,659$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ kaynaklara erişim alt boyutu ile KDUÖ bilgi alt boyutu arasında yüksek ($r=0,647$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ

kaynaklara erişim alt boyutu ile KDUÖ kişisel kullanım alt boyutu arasında yüksek ($r=0,560$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ bilgiyi değerlendirme alt boyutu ile KDUÖ kişisel kullanım alt boyutu arasında zayıf ($r=0,341$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$); BOÖÖ ürünü ve süreci değerlendirme alt boyutu ile KDUÖ kişisel kullanım alt boyutu arasında zayıf ($r=0,242$) pozitif yönlü ilişki ($p<0,01$) bulunmuştur.

Güvenirlğe İlişkin Bulgular

İç Tutarlılık

Tablo 7. Madde ve Toplam Puan Korelasyon Katsayıları İçin Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu'na İlişkin Bilgiler.

Madde	r	p	Madde	r	p
1	0,755	0,000	17	0,471	0,000
2	0,821	0,000	18	0,655	0,000
3	0,806	0,000	19	0,632	0,000
4	0,795	0,000	20	0,649	0,000
5	0,788	0,000	21	0,803	0,000
6	0,798	0,000	22	0,398	0,000
7	0,778	0,000	23	0,530	0,000
8	0,842	0,000	24	0,444	0,000
9	0,722	0,000	25	0,497	0,000
12	0,568	0,000	28	0,456	0,000
13	0,523	0,000	29	0,288	0,000
14	0,569	0,000	30	0,690	0,000
15	0,529	0,000	31	0,663	0,000
16	0,392	0,000	32	0,783	0,000

Ölçek maddelerinin madde korelasyon katsayıları ile toplam puan için korelasyon katsayılarının $r=0,29$ ile $0,84$ arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 7). Maddelere ait puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasında tespit edilen ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 8. KDUÖ Alt Boyutlarının Madde-Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları ve Alt Boyutlarının Toplam Puan-Ölçek Toplam Puan Korelasyon Katsayıları İçin Yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu'na İlişkin Bilgiler.

Alt Boyutlar	Madde Numarası	Madde-Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonu Katsayıları		Alt Boyut Toplam Puan Ölçek Toplam Puan Korelasyon Katsayısı	
		r	p	r	p
GK	1	0,836	0,000	0,915	0,000
	2	0,890	0,000		
	3	0,878	0,000		
	4	0,883	0,000		
	5	0,863	0,000		
	6	0,867	0,000		
	7	0,866	0,000		
	8	0,906	0,000		
	9	0,774	0,000		
Tutum	12	0,742	0,000	0,672	0,000
	13	0,821	0,000		
	14	0,808	0,000		
	15	0,802	0,000		
	16	0,654	0,000		
Bilgi	17	0,745	0,000	0,785	0,000
	18	0,875	0,000		
	19	0,826	0,000		
	20	0,830	0,000		
	21	0,829	0,000		
KK	22	0,643	0,000	0,767	0,000
	23	0,783	0,000		
	24	0,728	0,000		
	25	0,725	0,000		
	28	0,714	0,000		
	29	0,577	0,000		
	30	0,682	0,000		
	31	0,698	0,000		
32	0,709	0,000			

Maddelerin alt boyutları ile toplam puan korelasyon katsayıları (Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu): Gelecekte kullanım alt boyutunda $r=0,774$ ile $0,906$; Tutum alt boyutunda $r=0,654$ ile $0,821$, bilgi alt boyutunda $r=0,745$ ile $0,875$; Kişisel Kullanım alt boyutunda $r=0,577$ ile $0,783$ arasında olduğu ve pozitif, istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alt boyutların toplam puanı ile ölçek toplam puanı korelasyonunun katsayıları için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu uygulanmıştır. Buna göre Gelecekte Kullanım alt boyutu-ölçek toplam puan korelasyon katsayısının $r=0,915$; Tutum alt boyutu için $r=0,672$; Bilgi alt boyutu için $r=0,785$; Kişisel Kullanım alt boyutu için $r=$

0,767 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pozitif yönde saptanan bu ilişkinin istatistikî olarak anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 9. KDUÖ Yarı-Test Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bilgiler (n:377).

	28 Madde	GK	Tutum	Bilgi	KK
Guttman Split-Half	0,779	0,918	0,758	0,830	0,690
Spearman-Brown	0,792	0,932	0,797	0,857	0,703
Birinci Yarı Cronbach Alpha Değeri	0,930	0,935	0,791	0,817	0,854
İkinci Yarı Cronbach Alpha Değeri	0,891	0,912	0,563	0,791	0,798
İki Yarı Arasındaki Korelasyon	0,655	0,871	0,655	0,743	0,539

KDUÖ'nün Spearman-Brown katsayısı 0,792, Guttman Split-Half katsayısının ise 0,779 olduğu görülmektedir. Birinci yarı Cronbach Alpha değeri 0,930; ikinci yarı Cronbach Alpha değeri 0,891, iki yarı arasındaki korelasyon katsayısının değeri ise 0,655'tir.

Tablo 10. KDUÖ'nün Cronbach Alpha Katsayısı İçin Yapılan Cronbach Alpha Güvenirlik Analizine İlişkin Bilgiler.

KDUÖ ve Alt Boyutları	Maddeler	α
KDUÖ	28	0,942
Gelecekte Kullanım	1-9	0,956
Tutum	12-16	0,822
Bilgi	17-21	0,879
Kişisel Kullanım	22-25, 28-32	0,867

KDUÖ'nün Cronbach Alpha Katsayısı $\alpha=0,942$; Gelecekte Kullanım alt boyutunun Cronbach Alpha Katsayısı $\alpha=0,956$; Tutum alt boyutunun Cronbach Alpha Katsayısı $\alpha=0,822$; Bilgi alt boyutunun Cronbach Alpha Katsayısı $\alpha=0,879$; Kişisel Kullanım alt boyutunun Cronbach Alpha Katsayısı $\alpha=0,867$ 'dir.

Tablo 11. KDUÖ Maddelerinin Analizine İlişkin Bilgiler.

Maddeler	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Madde Ölçek Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Ölçek Alphası
1	115,1857	360,737	0,731	0,938
2	115,2308	359,119	0,803	0,938
3	115,0796	359,893	0,787	0,938
4	115,2520	355,141	0,771	0,938
5	115,2255	355,744	0,764	0,938
6	115,3926	357,617	0,777	0,938
7	115,1194	359,568	0,755	0,938
8	115,2095	356,177	0,825	0,937

Tablo 11 (devamı). KDUÖ Maddelerinin Analizine İlişkin Bilgiler.

Maddeler	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Madde Ölçek Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Ölçek Alphası
9	115,7878	360,859	0,693	0,939
12	115,2175	364,974	0,523	0,941
13	115,5809	364,164	0,469	0,942
14	115,6817	362,345	0,519	0,941
15	115,8223	364,716	0,477	0,941
16	116,5411	371,510	0,329	0,944
17	115,3342	373,478	0,430	0,941
18	115,2467	366,447	0,625	0,939
19	115,0902	367,593	0,601	0,940
20	115,2679	366,803	0,618	0,940
21	115,3369	357,910	0,782	0,938
22	116,6552	376,285	0,354	0,942
23	116,4403	370,603	0,490	0,941
24	116,8594	372,504	0,396	0,942
25	116,4748	370,362	0,452	0,941
28	116,6658	372,824	0,411	0,942
29	116,8382	381,274	0,243	0,943
30	115,7772	362,674	0,659	0,939
31	116,0000	362,984	0,629	0,939
32	115,9019	355,567	0,758	0,938

KDUÖ'nün yapılan madde analizi göre maddelerin ölçek toplam korelasyon sayısı 0,243 ile 0,825 arasında değişmektedir.

Formun Tekrarı Yöntemi

Formun tekrarı yöntemi için sosyal hizmet alanlarında en az bir yıldır aktif olarak çalışan 30 sosyal hizmet uzmanının katılım sağlanmasıyla elde edilen bulgulara ait bilgiler Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. KDUÖ'nün Yapılan Ön Test- Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular (N=30).

	Ortalama	S.S.	Sayı (n)
Ön Test	113,83	20,40	30
Son Test	117,42	20,17	30
r		0,841	
p		0,000	

p<0,01

KDUÖ'nün zamana karşı değişmediğini tespit edebilmek için ön test – son test yapılmıştır. Buna göre elde edilen değerler arasında pozitif yönlü doğrusal, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin (ölçümlerden birinin toplam puanı artarken diğerinin de artar) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (r=0,841). Ayrıca yapılan analizlerde sınıf içi korelasyon katsayısının 0,997 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA

Geçerliliğe İlişkin Tartışma

Ölçeğin yapı/kavram geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile sağlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine geçmeden önce, elde edilen verilerin doğrulayıcı faktör analizine uygun olup olmadığını değerlendirmek için KMO ve Barlett's Testleri yapılmıştır. Yapılan test sonucunda KMO değerinin 0,928; Barlett değerinin 8680,548 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. KMO sonuçlarının 0,50'den küçük olması durumunda kabul edilemeyeceği, 0,50-0,60 değerinin kötü, 0,61-0,70 değerinin zayıf, 0,71-0,80 değerinin orta, 0,81-0,90 değerinin iyi, 0,90 üzerinde olan değer ise mükemmel olduğu belirtilmektedir. Verilerin normal dağılımının tespit edilebilmesi için Barlett's Test sonucunda Ki-kare test değerinin $p < 0,05$ 'te anlamlı çıkması gerekli olduğu ifade edilmektedir (Cerny ve Kaiser, 1977; Kaiser, 1974; Coskun, Altunışık ve Yıldırım, 2017; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2018; Karaçam, 2019; Sharma, 1995; Tavşancıl, 2019). Buna göre elde edilen bulguların faktör analizi için mükemmel düzeyde uyumlu olduğu görülmektedir.

Yapılan DFA ile ilgili hangi uyum indekslerinin kullanılması gerektiğiyle ilgili net, kesin bilgiler bulunmamaktadır. Bununla birlikte alan yazında yapılan ölçek uyarlama ve geçerlik, güvenirlik çalışmalarında çeşitli uyum indekslerinin dikkate alındığı görülmüştür (Yaşlıoğlu, 2017, Tekin ve Kırılıoğlu, 2019a; Üstüner 2006, Duyan vd., 2012, Duyan vd., 2013a, Kırılıoğlu ve Tekin, 2019; Duyan vd., 2013b, Duyan 2014, Karaçam 2019, Kırılıoğlu ve Karakuş 2019, Kalaycı Kırılıoğlu vd., 2020). Bu çalışmalar göz önünde tutularak yapılan analizlerde iyi uyum değerleri olarak χ^2 / Sd , CFI, RMSEA, IFI, RMR, PNFI, SRMR, ve PGFI değerleri göz önünde tutulmuştur.

Yapılan DFA neticesinde iki tane Birinci Düzey Çok Faktörlü Model ve bir tane İkinci Düzey Çok Faktörlü Model kurulmuştur. KDUÖ'nün 32 maddelik DFA neticesinde ortaya çıkan Model 1'in uyum indekslerinden χ^2 / Sd , CFI, RMSEA, RMR değerlerinin kabul edebilir veya iyi uyum değerinden uzak olduğu, IFI, PNFI PGFI değerlerinin kabul edilebilir değerlerde olduğu görülmektedir.

Model 1'de yer alan 10. ve 11. maddelere ait t değerleri sırasıyla 2,50 ve 0,13; standardize edilmiş değerler ise sırasıyla 0,13 ve 0,01'dir. t değerleri 1,96'yı aşarsa 0,05; 2,56'yı aşarsa 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu sonucuna varılır. LISREL programında diyagram sonucunda görülen ve kırmızı ok olan ya da 0,05 düzeyinde

anlamli olmayan maddeler modelden çikartilmalidir (Özüdoğru vd., 2018, Çokluk Bökeoğlu vd., 2010, Deniz ve Demir 2019). 10. madde diğer maddelerin aksine $p < 0,05$ 'te anlamli olduğu, 11. maddenin ise anlamli olmadığı görölmektedir. 10. madde (Geçen ay kanıta dayalı uygulamayı gerçekleştirmek sizin için ne kadar kolay veya zor oldu?) ve 11. madde (Kanıta dayalı uygulama herkesin mesleki müdahale yapabilmesine neden olur.)'nin ilgili diğer bulgular da değerlendirilmiş ve ilgili maddelerin çikartılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca daha önce uzman görüşünde tartışılan ve 26. Madde (Campbell Collaboration veri tabanından kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?), 27. Madde (Cochrane Collaboration veri tabanından kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?) çikarılarak ve ilgili modifikasyonlar yapılarak Model 2'nin oluşturulmasının uyarlanan kültürde daha nitelikli bir ölçeğin ortaya çikmasını sağlayacağı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin yapılmasında tez izleme komitesi üyeleri ile yapılan ortak değerlendirme, uzmanlardan alınan bildirimler de etkili olmuştur. Ayrıca ölçek uyarlama sürecinde katılımcılardan alınan "Campbell Collaboration, Cochrane Collaboration veri tabanlarının ne olduğu ne demek istendiği" gibi geri bildirimler de değerlendirme yapılmasını gerekli kılmıştır. KDU ile ilgili Türkiye'de yapılan çeşitli çalışmalar da irdelenmiş, Campbell Collaboration, Cochrane Collaboration veri tabanlarıyla ilgili doğrudan bir ifadenin veya değerlendirmenin olmadığı görölmüş, bu veri tabanlarının sosyal hizmet alanlarında sosyal hizmet uzmanları tarafından ölkemizde kullanılmadığı değerlendirilmiştir.

Kurulan 28 maddelik Model 2'de aynı alt boyutta ve yüksek ilişkisi olan maddeler arasında kovaryanslar oluşturulmuştur (5-4, 31-30, 18-17, 23-22, 32-31, 32-30, 3-2). Model 2'ye ait DFA sonuçları incelendiğinde modele ait uyum indekslerinden RMSEA, RMR değerlerinin kabul edilebilir değerle içinde olduğu, PNFI ve PGFI uyum değerlerinin iyi düzeyde olduğu, χ^2 / Sd uyum indeksinin kabul edilebilir değerler içinde olduğu görölmüştür.

Yapılan ikinci düzey DFA'ya ait bulgular incelendiğinde 28 madde 4 alt boyutu olan KDUÖ'nün ikinci düzey çok faktörlü model uyum indekslerinden χ^2 / Sd değerinin kabul edilebilir değer aralığında olduğu, CFI, RMSEA, RMR, IFI değerlerinin iyi uyum değerleri aralığında olduğu görölmektedir. PNFI ve PGFI değerlerinin kabul edilen değerler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçütsel (Kriter, Ölçüt Bağımlı) Geçerliliği

KDUÖ toplam ve alt boyut puanları ile BOÖÖ bilgi alt boyutu puanı arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Korelasyon katsayısı 0,20-0,35 zayıf, 0,36-0,65 orta, 0,66-0,85 yüksek ve 0,86'dan büyük ise yüksek düzeyde bir ilişki olduğu anlamına gelmektedir (Karasar, 2016). Bu bilgilere dayanarak ölçütsel (kriter, ölçüt bağımlı) geçerliğinin sağlandığı değerlendirilmiştir.

Güvenirliliğe İlişkin Tartışma

İç Tutarlılığa İlişkin Tartışmalar

Ölçekte yer alan maddelerin korelasyon katsayıları değerlendirildiğinde korelasyon güvenirlik katsayılarının $r=0,29$ ile $0,84$ arasında olduğu belirlenmiştir. Maddelerin alt boyutları ile toplam puan korelasyon katsayıları ise $r=0,915$ ile $0,672$ arasında olduğu görülmektedir. Maddenin etkililiği maddelerin toplam korelasyon puanı arttıkça yükselmektedir. Maddelerin toplam korelasyon katsayısının en az $0,20$ olması, negatif olmaması, maddeler arasındaki korelasyona ilişkin değerlerin anlamlı olması gerekir (Öner, 2012; Tavşancıl, 2019). Elde edilen bulgulara göre ölçekte bulunan 28 maddenin korelasyon katsayısı $0,20$ 'den yüksek ve pozitif değerlere sahiptir.

Diğer aşamada KDUÖ'nin ve alt boyutlarının yarı test güvenirliğine ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. İki yarı arasındaki korelasyon $r=0,539$ ile $0,871$ arasındadır. İki yarı arasındaki korelasyon katsayılarının orta ve iyi düzeyde, pozitif olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Büyüköztürk, 2011).

KDUÖ'nin Cronbach's Alpha katsayısı $0,942$; Gelecekte Kullanım alt boyutunun $0,956$; Tutum alt boyutunun $0,822$; Bilgi alt boyutunun $0,879$ ve Kişisel Kullanım alt boyutunun $0,867$ 'dir. Cronbach's Alpha değerleri $0,70$ değerinden fazla olduğu için verilerin güvenirliğinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach, 1951; Beril, Çinko, ve Yurtkoru, 2018).

Formun Tekrarı Yöntemi

KDUÖ'ne ilişkin yapılan son güvenirlik analizi Formun Tekrarı Yöntemi'nde KDUÖ 30 sosyal hizmet uzmanına uygulanmıştır. Yaklaşık on beş gün sonra KDUÖ aynı sosyal hizmet uzmanlarına tekrar uygulanmıştır. Zamana karşı değişmediğini ortaya koymak için yapılan ön test –son teste ait değerler arasında pozitif doğrusal yönlü çok güçlü bir ilişki ($r=0,841$) olduğu saptanmıştır. Yapılan analizlerde sınıf içi

korelasyon katsayısının güvenilir aralıkta (ICC=0,997) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Shrout ve Fleiss, 1979) Elde edilen bulgular KDUÖ zamansal olarak değişmediğini gösterdiği değerlendirilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

KDU, hizmet yelpazesi boyunca mikrodan makroya sosyal hizmet uygulamaları için yararlı bir perspektiftir (McNeece, 2004). KDU sosyal hizmetin daha sağlam bilimsel temeller dayanmasına katkı vererek uygulama ile bilim arasındaki boşluğun ortadan kaldırılmasına yardımcı olur. Hem sosyal hizmet uzmanları hem de müracaatçıların daha nitelikli uygulamalara erişimi için KDU sistematik, somut adımlar sunmaktadır. KDU sosyal hizmetin niteliğini arttıran ve mesleki uygulama ve kararların keyfi, özensiz olmasını engelleyen bir yaklaşımdır. Sosyal hizmetin nitelikli olarak gelişmesi ve ilerlemesini sürdürebilmesi için uygulayıcıların daha fazla araştırma kanıtlarından faydalanmasına ihtiyaç vardır. Uygulama yönüyle ön plana çıkan sosyal hizmet meslek ve disiplini için KDU ve hakkında yapılacak araştırmalar büyük bir öneme sahiptir.

Yürütölen bu çalışmanın temel amacı KDU bilgi, tutum ve kullanımını ölçen ve 4 alt boyutu (gelecekte kullanım, tutum, bilgi, kişisel kullanım) bulunan KDUÖ'nün Türkçeye uyarlanmasıdır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için sosyal hizmet alanlarında en az bir yıldır aktif olarak çalışan 533 sosyal hizmet uzmanına toplamda ulaşılmıştır. Geçerlik ve güvenilirliğe ilişkin yapılan analizler neticesinde kaynak ölçekte yer alan 4 maddenin hedef kültür ile uyumlu olmadığı anlaşılarak uyarlanan ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak sosyal hizmet uzmanlarının KDU bilgi, tutum ve kullanımını ölçen 28 maddelik 4 alt boyutu (gelecekte kullanım, tutum, bilgi, kişisel kullanım) bulunan KDUÖ'nün geçerliği ve güvenilirliği sağlanarak Türkçeye uyarlanmıştır

Mesleki uygulama ve araştırmalarda KDU'nun daha fazla göz önünde tutulabilmesine yönelik KDUÖ'nün önemli bir araç olacağı değerlendirilmektedir. KDU'nun irdelendiği çeşitli çalışmalarda KDUÖ aracılığıyla sosyal hizmet uzmanlarının KDU bilgi, tutum, kişisel kullanım ve gelecekte kullanım düzeylerini ortaya konabilir. Ayrıca farklı değerkenler göz önünde tutularak KDU'nun daha iyi anlaşılabilmesi sağlanmasına yönelik çeşitli araştırmalar geliştirilebilir.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Bu çalışmada, yapılan araştırma öncesinde Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (9/10/2018 tarihli, 1518 sayı numaralı) onay alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Aarons, G. A. (2004). Mental health provider attitudes toward adoption of evidence-based practice: The Evidence-Based Practice Attitude Scale (EBPAS). *Mental health services research*, 6(2), 61-74.
- Akgül, A. (1997). Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri: SPSS uygulamaları. Ankara: Kişisel Yayınlar.
- Aksayan, S., Gözüm, S., (2002). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber I: Ölçek uyarlama aşamaları ve dil uyarlaması. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*. 4. 9-14.
- Aksayan, S., Bahar, Z., Bayık, A., Emiroğlu, O., Erefe, İ., Görak, G., Seviğ, Ü. (2002). Hemşirelikte araştırma ilke süreç ve yöntemleri. *HEMAR-G Yayın(1)*, 65-90.
- Armstrong, R., Waters E., Roberts H., Oliver S., Popay J. (2006). The role and theoretical evolution of knowledge translation and exchange in public health. *Journal of Public Health*, 28, 4, 384-9.
- Barratt, M. (2003). Organizational support for evidence-based practice within child and family social work: a collaborative study. *Child & Family Social Work*, 8(2), 143-150.
- Bayoğlu Serpen, A. S., Duyan, V., & Uğurluoğlu Aldoğan, E. (2014). Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Journal of Society Social Work*, 25(1). Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/797680>
- Bearman, S. K., Wadkins, M., Bailin, A., & Doctoroff, G. (2015). Pre-practicum training in professional psychology to close the research–practice gap: Changing attitudes toward evidence-based practice. *Training and Education in Professional Psychology*, 9(1), 13.
- Beidas, R. S., & Kendall, P. C. (2010). Training therapists in evidence-based practice: A critical review of studies from a systems-contextual perspective. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 17(1), 1-30.
- Bellamy, J. L., Bledsoe, S. E., Mullen, E. J., Fang, L., & Manuel, J. I. (2008). Agency–university partnership for evidence-based practice in social work. *Journal of Social Work Education*, 44(3), 55-76.
- Beril, D., Çinko, M., & Yurtkoru, E. S. (2018). Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Biesta, G., 2007. Why “what works” won’t work: evidence-based practice and the democratic deficit In *Educational Research*. *Educational Theory*, 57, 1, 1-22.
- Booth, S. H., Booth, A., & Falzon, L. J. (2003). The need for information and research skills training to support evidence-based social care: a literature review and survey. *Learning in Health and Social Care*, 2(4), 191-201.
- Booyesen, F., de Gouveia, A., Tanga, P., Mbecke, P., & Manomano, T. (2019). Attitudes to evidence-based practice among Social Work Practitioners in South Africa. *Southern African Journal of Social Work and Social Development*, 31(1), 1-14.
- Borsa, J. C., Damásio, B. F., & Bandeira, D. R. J. P. (2012). Cross-cultural adaptation and validation of psychological instruments: some considerations. *22(53)*, 423-432.

- Brownson, RC, Baker EA, Deshpande AD, Gillespie KN, (2017). Evidence-based public health, Oxford University Press, p. 12-36
- Buchanan, H., Siegfried, N., & Jelsma, J. (2016). Survey Instruments for Knowledge, Skills, Attitudes and Behaviour Related to Evidence-based Practice in Occupational Therapy: A Systematic Review. *Occupational therapy international*, 23(2), 59-90.
- Burke, A. C., & Early, T. J. (2003). Readiness to adopt best practices among adolescents' AOD treatment providers. *Health & Social Work*, 28(2), 99-105.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (17. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Cerny, C.A., & Kaiser, H.F. (1977). A study of a measure of sampling adequacy for factor-analytic correlation matrices. *Multivariate Behavioral Research*, 12(1), 43-47.
- Coskun, R., Altunışık, R., & Yildirim, E. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı: Sakarya Yayıncılık.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334. doi:10.1007/bf02310555.
- Çam, M. O., & Baysan Arabacı, L. (2010). Tutum Ölçeği Hazırlamada Nitel ve Nicel Adımlar. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing*, 12(2).
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalarında Doğrulayıcı Faktör Analizinin Kullanımı. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 17(3).
- Çapık, C., Gözüm, S., & Aksayan, S. (2018). Intercultural Scale Adaptation Stages, Language and Culture Adaptation: Updated Guideline. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 199-210. doi:10.26650/fnfn397481
- Çelen, R. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(2), 99-106.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. 001-414.
- Çokluk Bökeoğlu, Ö., Şekercioğlu, G., Büyüköztürk, Ş., 2010. Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları, Pegem p. 1-424
- Demiralay, R. (2008). Öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.*
- Deniz, H., & Demir, S. (2019). Yazma Kaygısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1034-1051. Retrieved from
- Duyan, V., (2014). Saygın ölüm ilkelerine ilişkin tutumları değerlendirme ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Journal of Family Medicine Primary Care*, 8, 1, 25-31.
- Duyan, V., Gelbal S, Var EÇ, (2013a). Sosyal ilişki unsurları ölçeği'nin türkçeye uyarlama çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 44, 159-69.
- Duyan, V, Kapısız SG, Yakut Hİ, (2013b). Doğum öncesi bağlanma envanteri'nin bir grup gebe üzerinde türkçeye uyarlama çalışması. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 10, 39.
- Duyan, V., Özcan, S., Okutucu, A.C., (2012). Anne karnındaki bebek sağlık denetim odağı (akbsdö) ölçeği: güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23, 1, 9-18.

- Edmond, T., Megivern D., Williams C., Rochman E., Howard M. (2006). Integrating evidence-based practice and social work field education. *Journal of Social Work Education*, 42, 2, 377-96.
- Erbay E., (2017). Importance of research in social work practice: a pilot study from Turkey. *Journal of Social Service Research*, 43, 3, 395-403.
- Ercan, İ., & Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Erkuş, A. (2003). Psikometri üzerine yazılar: Ölçme ve psikolojinin tarihsel kökenleri, güvenirlik, geçerlik, madde analizi, tutumlar: Bileşenleri ve ölçülmesi. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Estabrooks, C. A. (1999). The conceptual structure of research utilization. *Research in nursing & health*, 22(3), 203-216.
- George, D., & Mallery, P. (2016). *IBM SPSS statistics 23 step by step: A simple guide and reference*: Routledge.
- Gerrish, K., Ashworth, P., Lacey, A., & Bailey, J. (2008). Developing evidence-based practice: experiences of senior and junior clinical nurses. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 62–73. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04579.x>
- Glegg, S. M., & Holsti, L. (2010). Measures of knowledge and skills for evidence-based practice: a systematic review. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 77(4), 219-232.
- Gözüm, S., Aksayan, S. (2003). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. *Hemşirelikte Araştırma Dergisi*, 5 (1), 3-14.
- Gudjonsdottir, B., Arnadottir, H. A., Gudmundsson, H. S., Juliusdottir, S., & Arnadottir, S. A. (2017). Attitudes toward adoption of evidence-based practice among physical therapists and social workers: a lesson for interprofessional continuing education. *Journal of Continuing Education in the Health Professions*, 37(1), 37-45.
- Güngör, D. (2016). Psikolojide Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi ve Uyarlanması Kılavuzu. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(38), 104-112. Retrieved from <http://www.turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPY/38/07.pdf>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2013). *Multivariate Data Analysis. illustrated, revised*. In: Pearson Education Limited.
- Harrington, D. (2009). *Confirmatory factor analysis*: Oxford University Press.
- Heiwe, S., Nilsson-Kajermo, K., Olsson, M., Gäfvels, C., Larsson, K., & Wengström, Y. (2013). Evidence-based practice among Swedish medical social workers. *Social work in health care*, 52(10), 947–958. <https://doi.org/10.1080/00981389.2013.834029>
- Howard, M. O., McMillen, C. J., & Pollio, D. E. (2003). Teaching Evidence-Based Practice: Toward a New Paradigm for Social Work Education. *Research on Social Work Practice*, 13(2), 234–259. <https://doi.org/10.1177/1049731502250404>
- ITC, International Test Commission. (2018). Guidelines for translating and adapting tests. *International Journal of Testing*, 18,(2), 101–134. <http://dx.doi.org/10.1080/15305058.2017.1398166>.
- Johnston, J. M., Leung, G. M., Fielding, R., Tin, K. Y., & Ho, L. M. (2003). The development and validation of a knowledge, attitude and behaviour questionnaire to assess undergraduate evidence-based practice teaching and learning. *Medical education*, 37(11), 992-1000.
- Kaiser, H. 1974. An index of factor simplicity. *Psychometrika* 39: 31–36.

- Kalayıcı Kırılıoğlu, H , Daşbaşı, S , Karakuş, Ö . (2020). Sosyal Hizmet Uygulamasında Mesleki Uygunluk Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik . *Toplum ve Sosyal Hizmet* , 31 (3) , 793-822 . DOI: 10.33417/tsh.664442
- Karaçam, Z. (2019). Ölçme Araçlarının Türkçeye Uyarlanması. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 28-37. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esbder/issue/47180/570514>
- Karagöz, Y. (2019). SPSS 23 ve AMOS 23 Uygulamalı İstatistiksel Analizler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında temel ilkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 13(40), 39-49.
- Karasar, N., (2016). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Kırılıoğlu, M., & Karakuş, Ö. (2019). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Kişisel Ve Mesleki Güç Algıları Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(1), 88-120. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/632558>
- Kırılıoğlu, M. & Tekin, H. H. (2019). Sosyal adalet savunuculuğu ölçeğinin (SASÖ) doğrulayıcı faktör analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (3), 859-874
- Koehn, M. L., & Lehman, K. (2008). Nurses' perceptions of evidence-based nursing practice. *Journal of advanced nursing*, 62(2), 209–215. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04589.x>
- Kurbanoğlu, S., Akkoyunlu, B., & Umay, A. (2006). Developing the information literacy self-efficacy scale. *Journal of Documentation*, 62(6), 730-743. *Journal of Documentation*, 62, 730-743. doi:10.1108/00220410610714949
- LaMendola, W., Ballantyne, N., & Daly, E. (2009). Practitioner networks: Professional learning in the twenty-first century. *British Journal of Social Work*, 39(4), 710-724.
- Leung, K., Trevena, L., & Waters, D. (2014). Systematic review of instruments for measuring nurses' knowledge, skills and attitudes for evidence-based practice. *Journal of advanced nursing*, 70(10), 2181-2195.
- Malik, G., McKenna, L., & Plummer, V. (2015). Perceived knowledge, skills, attitude and contextual factors affecting evidence-based practice among nurse educators, clinical coaches and nurse specialists. *International journal of nursing practice*, 21, 46-57.
- Mathiesen, S. G., & Hohman, M. (2013). Revalidation of an evidence-based practice scale for social work. *Journal of Social Work Education*, 49(3), 451-460.
- McNeece, C. A., & Thyer, B. A. (2004). Evidence-Based Practice and Social Work. *J Evid Based Soc Work*, 1(1), 7-25. doi:10.1300/J394v01n01_02
- Mollon, D., Fields, W., Gallo, A. M., Wagener, R., Soucy, J., Gustafson, B., & Kim, S. C. (2012). Staff practice, attitudes, and knowledge/skills regarding evidence-based practice before and after an educational intervention. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 43(9), 411-419. Retrieved from <https://doi.org/10.3928/00220124-20120716-89>
- Neuman, W. L. (2009). Toplumsal araştırma yöntemleri: nitel ve nicel yaklaşımlar: 1. cilt: Yayınodası.
- Olatunbosun, O. A., Edouard, L., & Pierson, R. A. (1998). Physicians' attitudes toward evidence based obstetric practice: a questionnaire survey. *BMJ*, 316(7128), 365-366.
- Öner, N. (2012). Türkiye'de kullanılan psikolojik testlerden örnekler: Bir Başvuru Kaynağı: Boğaziçi Üniversitesi.

- Özçelik, D. A. (1981). Okullarda ölçme ve değerlendirme: ÜSYM-Eğitim Yayınları.
- Özkan, Y , Gökçearslan Çifci, E . (2012). Sosyal Hizmette Kanıta Dayalı Uy Gulamalar: Sosyal Hizmet Eğitimi Açısından İrdelenmesi . Toplum ve Sosyal Hizmet , 23 (1) , 149-160 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48532/615993>
- Özüdoğru, H.Y., Kan, A., Yaman, E., Uslu, Yaman, E. (2018). Yerel halkın suriyelilere yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 40/2, 115-40.
- Parrish, D. E., & Rubin, A. (2011). Validation of the evidence-based practice process assessment scale-short version. Research on Social Work Practice, 21(2), 200-211.
- Pearson, K. (1895). VII. Note on regression and inheritance in the case of two parents. proceedings of the royal society of London, 58(347-352), 240-242.
- Polat ,G. (2007). Kanıta dayalı sosyal hizmet uygulaması. Sağlık ve Toplum Dergisi, 17, (3) 34-42.
- Rice, K., Hwang, J., Abrefa-Gyan, T., & Powell, K. (2010). Evidence-based practice questionnaire: A confirmatory factor analysis in a social work sample. Advances in Social Work, 11(2), 158-173.
- Seçer, İ. (2015). Psikolojik Test Geliştirme Ve Uyarlama Süreci: Spss Ve Lisrel İle Faktör Analizi Uygulamaları. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Scholz, D. B. U. E. (2011). Questionnaire translation in crossnational survey research. On the types and value of annotations. Methoden Daten Analysen, 5(2), 157–179.
- Scurlock-Evans, L., & Upton, D. (2015). The role and nature of evidence: A systematic review of social workers' evidence-based practice orientation, attitudes, and implementation. Journal of evidence-informed social work, 12(4), 369-399.
- Sharma, S. (1995). Applied Multivariate Techniques: Wiley.
- Shrout, P. E., & Fleiss, J. L. (1979). Intraclass correlations: uses in assessing rater reliability. Psychological bulletin, 86(2), 420.
- Şimşek, Ö.F. (2007). Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve lisrel uygulamaları, Ekinoks Yayınları, Ankara, 212
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). Using multivariate statistics (Vol. 5): Pearson Boston, MA.
- Tavşancıl, E. (2019). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Teater, B., & Chonody, J. M. (2018). Identifying as an evidence-based social worker: The influence of attitudes, access, confidence, and education. Social Work Education, 37(4), 442-457.
- Tekin, H. H., & Kıriloğlu, M. (2019a). Utrecht Yasa Bağlı Ruminasyon Ölçeği'nin (UYRÖ) Türkçe Versiyonunun Geçerlilik ve Güvenirliği. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 11(18). doi:10.26466/opus.550290
- Tekin, H. H., & Kıriloğlu, M. (2019b). Revize Edilmiş Duygusal Tutarlılık Ölçeği'nin (R-DTÖ) Değerlendirilmesi: Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 14(2), 591-604.
- Tukey, John (1949). "One degree of freedom for non-additivity". Biometrics. 5 (3): 232–242. doi:10.2307/3001938. JSTOR 3001938.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 12(1), 109-127.

- WHO, World Health Organization. (2017). Process of translation and adaptation of instruments. Erişim tarihi: 18.11.2018 Retrieved from https://www.who.int/substance_abuse/research_tools/translation/en/
- Yaşlıoğlu, M.M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 46, 74-85.

Kanıta Dayalı Uygulama Ölçeği

Lütfen aşağıda bulunan soruları kanıta dayalı uygulama tanımı doğrultusunda cevaplayınız.

Kanıta Dayalı Uygulama, sosyal hizmet uygulamalarının kanıt temelinde yapılandırılmasını ifade eder ve mesleki uygulamalarda mümkün olan en iyi kararları, eylemleri ve hizmetleri garanti etmek için mevcut en iyi araştırma kanıtlarından yararlanan süreç olarak tanımlanmaktadır (Erbay,2017 ve Gray, Sharland, Heinsch, & Schubert, 2015)

1	Kanıta dayalı uygulamanın, gelecekte yürüteceğiniz mesleki uygulamalarda ne kadar yararlı olacağına inanıyorsunuz?	Yararlı olacağına inanmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Yararlı Olacağına İnanıyorum
2	Kanıta dayalı uygulamayı gelecekte yürüteceğiniz mesleki uygulamalarda kullanmaya ne kadar isteklisiniz?	Hiç İstekli Değilim	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Çok İstekliyim.
3	Kanıta dayalı uygulamanın avantajlarını destekliyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum.	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
4	Kanıta dayalı uygulama sosyal hizmet lisans eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmalıdır.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
5	Kanıta dayalı uygulama sosyal hizmet yüksek lisans, doktora eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmalıdır.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
6	Bir yıl öncesiyle kıyasladığınızda, kanıta dayalı uygulamanın ilkelerini bugün ne kadar destekliyorsunuz?	Daha Az Destekliyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Daha Fazla Destekliyorum
7	Bir yıl öncesiyle kıyasladığınızda, kanıta dayalı uygulama ilkelerini kullanan hayat boyu öğrenmeyi bugün ne kadar destekliyorsunuz?	Daha Az Destekliyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Daha Fazla Destekliyorum
8	Öğrenme biçiminizin olağan bir parçası olarak kanıta dayalı uygulamayı ne kadar destekliyorsunuz?	Hiç Desteklemiyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Tamamen Destekliyorum
9	Kanıta dayalı uygulama öğrenme şeklinizi ne kadar değiştirdi?	Hiç Değiştirmedim	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Tamamen Değiştirdi
10	Geçici bir heves olduğunu düşündüğüm için kanıta dayalı uygulamayı benimsemiyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
11	Kanıta dayalı uygulama sosyal hizmetin klinik deneyimini yok sayan bir “yemek tarifi kitabı” gibidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
12	Sosyal hizmet istatistiklerle değil insanlarla ilgili olduğu için sosyal hizmet uzmanları kanıta dayalı uygulamayı kullanmamalıdır.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
13	Kanıta dayalı uygulama sosyal hizmetin sanatsal yönünü göz ardı eder.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
14	Müracaatçılar için en iyi müdahaleyi seçerken mesleki deneyim araştırma bulgularından daha önemlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum

15	Kanıtı dayalı uygulama ulaşılan tüm araştırma çalışmalarının kalitesini arttırmak için eleştirel değerlendirme becerilerinin kullanımını gerektirir.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
16	Veri tabanlarında etkili arama becerisi ve bunlara kolay erişim kanıtı dayalı uygulamada önemli bir yer tutar.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
17	Eleştirel olarak değerlendirilmiş kanıtlar, klinik değerlendirmeler ve deneyimler kullanılarak müracaatçıya uygun bir biçimde uygulanmalıdır.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
18	Kanıtı dayalı uygulama süreci, klinik soruların uygun şekilde tanımlanmasını ve formüle edilmesini gerektirir.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
19	Kanıtı dayalı uygulama önerilen müdahalenin verimliliğini artırır.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum
20	Ders kitaplarından sosyal hizmet müdahalesinin geçerliliğine dair kanıtlara ne sıklıkla erişirsiniz?	Hiçbir Zaman	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Her Zaman
21	Genel olarak, kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?	Hiçbir Zaman	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Her Zaman
22	İnternetteki kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?	Hiçbir Zaman	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Her Zaman
23	Araştırma makalelerindeki kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?	Hiçbir Zaman	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Her Zaman
24	Müdahaleleri sistematik olarak değerlendiren diğer ikincil kaynaklardan elde edilen kanıtlara ne sıklıkla erişiyorsunuz?	Hiçbir Zaman	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Her Zaman
25	Günümüzde sosyal hizmet uygulamalarının kanıtlara dayalı olma oranına ilişkin tahmininiz nedir?	Hiçbiri Kanıtı Dayalı Değil	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Hepsi Kanıtı Dayalı
26	Mesleki uygulamalarınızda kanıtlara ne kadar ihtiyaç duyuyorsunuz?	Hiç İhtiyaç Duymuyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Çok İhtiyaç Duyuyorum
27	Bir yıl öncesine kıyasla bugün kanıt arama sıklığımız hakkında tahmininiz nedir?	Daha Az Kanıt Aramaktayım	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Daha Fazla Kanıt Aramaktayım
28	Kendimi kanıtı dayalı uygulamayı benimseyen biri olarak görüyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐	Kesinlikle Katılıyorum

Ölçeğin Alt Boyutları:

- 1,2,3,4,5,6,7,8,9 Gelecekte Kullanım;
- 10,11,12,13,14 Tutum;
- 15,16,17,18,19 Bilgi;
- 20,21,22,23,24,25,26,27,28 Kişisel Kullanım alt boyutuna aittir.

Ölçekte yer alan 10,11,12,13 ve 14. maddeler tersten puanlanmaktadır.